

Jubileumsnummeret

Leder

Vivi Nilssen og May Britt Postholm

Dette er det aller første nummeret av *Tidsskriftet FoU i Praxis* som publiseres som Open Access. I tillegg til at det når alle interesserte lesere, er denne utgivelsen også et jubileumsnummer. Vi som er ansvarlige redaktører for dette nummeret var med på å starte opp tidsskriftet som kom ut for første gang våren 2007. Dette var ei spennende og utfordrende tid, og nå opplever vi på mange måter denne spenningen enda en gang. For ti år siden var det May Solberg i Tapir forlag som stilte seg meget positiv til ideen om å starte et tidsskrift. Vi takker både henne og hennes kolleger. Underveis har det skjedd endringer på forlagsfronten og i dag er det Fagbokforlaget som er utgiver av tidsskriftet. Pådriver i prosessen med å utvikle tidsskriftet til Open Access har vært Roald Valle som vi også ønsker å takke.

Da vi startet var tidsskriftet et samarbeid mellom HiST v/Avdeling for lærer- og tolkeutdanning og NTNU v/ instituttene Program for lærerutdanning og Pedagogisk institutt. Vi vil også rette en stor takk til lederne ved disse enhetene som både støttet og oppmuntret oss. Redaksjonsmedlemmene har hele tiden vært tilknyttet disse instituttene. Etter fusjonen mellom de to institusjonene er i dag NTNU ansvarlig v/Institutt for lærerutdanning og Institutt for pedagogikk og livslang læring. I de ti årene som er gått har redaksjonen vært ganske stabil. Noen utskiftninger har det likevel vært, i alt ni personer har vært med som enten hovedredaktør eller medredaktører. Det har vært fire hovedredaktører. May Britt Postholm, Vivi Nilssen og Frode Rønning hadde ansvaret i to år hver, mens Tale M. Guldal har vært ansvarlig de fire siste årene. Det har også vært få utskiftninger blant medlemmene i redaksjonsrådet, som i alt har bestått av fem personer. Det tar vi som et tegn på at de som har deltatt i realiseringen og gjennomføringen av «tidsskriftsprosjektet» har opplevd det som meningsfylt. De har alle tatt sin del av ansvaret i det vi vil kalle den akademiske dugnaden

Vivi Nilssen
Institutt for lærer-
utdanning, NTNU
vivi.l.nilssen@ntnu.no

May Britt Postholm
Institutt for lærer-
utdanning, NTNU
may.britt.postholm@
ntnu.no

som må til for at vi alle skal kunne publisere og nå ut til lesere med forskningen vår. Fagfellene har også vært aktive bidragsytere i denne dugnaden. Kolleger fra mange ulike fagfelt har vurdert manuskriptene, bidratt med konstruktiv tilbakemelding og dermed hjulpet forfattere og redaksjon fram til det endelige resultatet. Avvisningsprosenten i tidsskriftet har vært mellom 60–70 prosent, så det har ikke vært lett å slippe igjennom fagfellenes nåløye. Takk til dere alle for en viktig jobb. Vi vil nok spørre dere flere ganger. Andre som har bidratt er de som har skrevet bokanmeldelser. Målet har vært å publisere bokanmeldelser i hvert nummer, men det har vi ikke helt klart å følge opp. Ta gjerne kontakt med oss i redaksjonen hvis dere har forslag til ei bok som passer tidsskriftets profil og som dere ønsker å skrive en anmeldelse av.

Tidsskriftet FoU i Praksis blir ofte forvekslet med konferansen *FoU i Praksis*, spesielt med antologiene som har vært gitt ut i etterkant av sistnevnte. Sammenblanding er forståelig, ikke bare på grunn av navnene, men også fordi noen av oss i redaksjonen har fungert som ansvarlige begge steder. Vi har også hatt noen samarbeidsprosjekter. I etterkant av konferansen i mai 2010 arrangerte vi et skriveseminar og i 2011 et seminar om fagfellevurdering.

Jubileumsnummeret skiller seg noe ut fra de vanlige numrene, fordi forfatterne av artiklene er invitert til å skrive. Artiklene speiler det som er hovedfokus for tidsskriftets profil. De har fokus på ulike sider ved utdanningssystemet: skole, lærerutdanning og forskning. I tillegg har vi to som er ansvarlig for nummeret skrevet en review-studie av de utgitte numrene gjennom 10 år. Alle fire artiklene har vært gjennom vanlig prosedyre med fagfellevurdering. I det følgende presenterer vi kort innholdet i dem.

Den første artikkelen i jubileumsnummeret, «Ti år med Tidsskriftet FoU i praksis: Fokus, funn og forskning», er som nevnt skrevet av de ansvarlige redaktørene for dette nummeret, Vivi Nilssen og May Britt Postholm. Artikkelen er en review-studie av artikler som er publisert i *Tidsskriftet FoU i praksis* siden det ble startet opp i 2007 og frem til utgangen av 2016. Hensikten med studien var å få en oversikt over tidsskriftets artikler og om studiene som ligger til grunn har innfridd forventningene til tidsskriftet. Problemstillingen som rammer inn studien er følgende: *Hva har forskning publisert i tidsskriftet bidratt med til profesjonsfeltet?* Artikkelen gir først en beskrivelse av hva vi legger i begrepet FoU-arbeid. For å få svar på forskningsspørsmålet har vi brukt den konstant komparative analysemetoden. Funn viser at artiklene spenner fra barnehage- til høyskolenivå, og at forskningsfokuset i studiene innenfor disse nivåene er rettet mot flere områder. Studiens funn blir presentert for hvert nivå etterfulgt av en sammenfattende drøfting. I artikkelen presenteres også en oversikt over metodene som er benyttet i studiene som ligger til grunn for artiklene. Konklusjonen er at forskningen i all hovedsak er forskerinitiert. En begrensning ved studien er at forskningen som er presentert kun omfatter den som har lyktes i publiseringsprosessen i tidsskriftet, og gjennomgangen er dermed ikke representativ for alle

artiklene tidsskriftet mottar. Artikkelen rundes av med en refleksjon over hva gjennomgangen av artiklene i tidsskriftet likevel kan bidra med.

Den første artikkelen i det aller første nummeret var skrevet av Peder Haug. Han skrev om betydningen av å forske på praksis. Da vi inviterte ham til å skrive en artikkel i jubileumsnummeret valgte han å presentere ny forskning på et område han kjenner veldig godt. I artikkelen «Spesialundervisning, læringsmiljø og inkludering» diskuterer han kvaliteten på læringsmiljøet og inkludering til elever som får spesialundervisning sammenlignet med elever som bare får ordinær undervisning. Empirien er fra elevene selv gjennom en spørreundersøkelse hvor analysen omfatter 700 elever. Engasjement og relasjoner er brukt som indikatorer på læringsmiljø. To grupper elever som får spesialundervisning er med i undersøkelsen, elever med spesifikke lærevansker og de som viser problematferd. Analysen viser at svarene fra disse tyder på et lavere skoleengasjement og svakere relasjoner til medelever og lærere enn hos de andre elevene. Svarene fra de med problematferd kommer spesielt lavt samtidig som det er jentene i denne gruppa som har de mest negative svarene. Haug stiller spørsmål ved om spesialundervisninga fungerer godt nok, om kvaliteten på læringsmiljøet er forsvarlig og om de kvalitative kravene til en inkluderende skole er oppfylt.

Et uttalt mål for de nye grunnskolelærerutdanningene (GLU) i 2010 var forskningsbasering. I artikkelen «Ei forskningsbasert grunnskulelærerutdanning» ser Magne Rogne og Elaine Munthe på hva som ser ut til å være oppnådd. Empirien for undersøkelsen er fra to vinkler, analyser av normtekster og spørreundersøkelser gjennomført blant studenter og lærerutdannere. I drøftinga setter forfatterne resultatene fra de analysene opp mot hverandre sammenholdt med en modell for forskningsbasering. Modellen har to akser – en går fra fokus på innhold til prosesser og en går fra studenter som tilhørere til studenter som deltakere. Analysene viser at man ser ut til å være på rett vei når det gjelder målet om ei mer forskningsbasert utdanning for grunnskolelærere. Forfatterne finner det imidlertid urovekkende at det er stor forskjell mellom de ulike fagene i utdanninga. De trekker også fram at de nye masterutdanningene må stille større krav til praksisskolene på dette området. De konkluderer med at en viktig vei videre for forskningsbasering kan være å styrke FoU-samarbeidet mellom lærerutdanningene og praksisskoler i flere fag.

Artikkelen «En studie i akademisk praksis i lys av praksisarkitektur og komplementære forståelsesformer fra vitenskap og kunst», er skrevet av Anna-Lena Østern og Kari Smith. Hensikten med artikkelen er å belyse hvordan den nasjonale forskerskolen for lærerutdanningene (NAFOL – 2010–2021) er oppbygd og gjennomført. Forfatterne skriver at norsk skole og lærerutdanning siden begynnelsen av 2000-tallet har blitt mer og mer utfordret og oppfordret til forandring og kompetanseheving når det gjelder forsknings- og utviklingsarbeid. NAFOL presenteres som et tiltak for å imøtekomme utfordringen når det gjelder kompetanseheving i lærerutdanningene. Forfatterne beskriver aktiviteten

i forskerskolen i en fortelling i fire faser, initialfasen, konseptutviklingsfasen, konsolideringsfasen og transformeringsfasen. Denne beskrivelsen gir en oversikt over hva og ph.d.-kandidatene møter som deltakere og hvordan det jobbes i forskerskolen. Den teoretiske rammen for artikkelen er tilpasninger av to teorier; praksisteori om utdanning utviklet av Kemmis og Grootenboer (2008), samt en symbolteori om forståelsesformer utviklet av Cassirer (1944). Artikkelen avrundes med å peke på betydningen av forskning i lærerutdanningene, og at NAFOL-nettverket også uttrykker ønsker om å fortsette etter 2021.

Helt til slutt vil vi meddele at vi er oppriktig stolt over å ha opprettet et tidsskrift som viste seg å være liv laga!

Trondheim 1. mars, 2017
Vivi Nilssen og May Britt Postholm